

Doping- en gokfraude in wielrennen en voetbal

04 / 02 / 2013

Na de explosieve dopingonthullingen in het wielrennen maakt de topsportsector vandaag opnieuw geen goede beurt. Op een persconferentie in Den Haag communiceerde de Europese politieorganisatie Europol dat een criminele organisatie in kaart gebracht is die de voorbije jaren 380 voetbalwedstrijden in Europa en 300 wedstrijden buiten Europa zou hebben gemanipuleerd. Liefst 425 corrupte scheidsrechters, bestuurders, spelers en criminelen in 15 landen zouden geïdentificeerd zijn. Het zou gaan om WK- en EK-kwalificatiematchen, duels betreffen uit de Champions League en wedstrijden in verschillende hoogste afdelingen uit topcompetities.

Doping- en gokfraude

Sinds zijn aanstelling als IOC-voorzitter beklemtoont Jacques Rogge dat topsport in essentie bedreigd wordt door twee kwalen die hard moeten aangepakt worden: doping én match fixing. Waar doping effectief is en dus welig tiert in alle duur- en krachtsporten – en dus niet alleen in het wielrennen – steekt het probleem van match fixing de kop in sporten waar geld gewonnen kan worden door te gokken op het sportief resultaat.

In Vlaanderen is de kleine, lokale sporttak veldrijden razend populair. Zo volgden tijdens het Belgische (of het Vlaamse?) kampioenschap veldrijden enkele weken geleden in Mol 22 vaste camera's 17 professionele veldrijders. Dit weekend was de waterstand van de Ohiorivier het gespreksonderwerp op Vlaamse supportersfeesten die daardoor een dag vervroegd moesten worden. Ook het wegwielrennen krijgt in Vlaanderen, in goede en kwade dagen, veel mediaruimte.

De jongste maanden werden heel terecht de donkere en valse kanten van het wielrennen belicht. Ondertussen is het zonneklaar dat het wielrennen na de val en biecht van Armstrong met een gigantisch imago-probleem kampt en dringend, via sectorversterking en meer gekwalificeerde managers, met een geloofwaardig actieplan voor de dag moet komen.

Toch verrast

Insiders waren wél verrast dat dopingproblemen in andere kracht- en duursporten onderbelicht werden. De vele dopinggevallen op weg naar en tijdens Londen 2012 of het multisport (ook voetballers?) dopingnetwerk dat in de Fuenteszaak in kaart gebracht wordt, kreeg soms minder mediaruimte dan bijvoorbeeld een dopingbekentenis van een Rabobankknecht tussen 2000 en 2003.

In het peloton van de topsporters wordt vooral de betrokken wielrenner, terecht of onterecht, als een pathologische leugenaar en junk gestigmatiseerd. Tegelijk mag er ook van uitgegaan worden dat het dopingprobleem veel minder gepikt en gemazeld is in het internationale profvoetbal dan in bijvoorbeeld atletiek, biatlon, langlauf of wielrennen.

Toch verweet Peter Van Eenoo, hoofd van het Gentse dopinglab Michel D'Hooghe struisvogelpolitiek (De Morgen, 26 januari) omdat die maar blijft herhalen dat doping in het voetbal geen issue zou zijn. Van Eenoo beklemtoont dat er zoveel potjes gedekt blijven in andere sporten en dat ook die etterbui moet barsten. Hij hoopt dat de opening in het wielrennen ook kan overslaan naar andere sporten.

Trouwens, net vandaag bekende de ex-voorzitter Badiola van het - niet toevallig Spaanse - Real Sociedad dat zijn twee teamartsen scheve schaats reden en met zwart geld verboden stimulerende middelen hadden gekocht en toegediend ... tussen 2002 en 2008. Ook gaf Badiola aan dat documenten met het opschrift 'rsoc' die gevonden werden tijdens huiszoeken bij Fuentes mogelijk kunnen staan voor 'Real Sociedad'.

Omvang fraude

In vergelijking met de rijke voetbalsector is het regionale wielrennen echter een dwergsport. Het budget van een topteam in het wielrennen benadert dit van een Belgische voetbalclub-subtopper en onze nationale competitie is in sportief-economische termen een negende rangcompetitie in Europa. De economische omvang van de dopingfraude in het wielrennen zal daarom ongetwijfeld veel kleiner zijn dan de uitwassen van gokfraude in het mondiale topvoetbal.

Europol-baas Rob Wainright stelde vandaag dat een fraude ontdekt is op een "nooit geziene schaal" en vreest dat dit maar "het topje van de ijsberg zou zijn". In het onderzoek, dat anderhalf jaar aan de gang is, zouden al 50 arrestaties verricht zijn. Het criminele netwerk zou al miljoenen euro's winst hebben opgeleverd.

Ook het wielrennen blijft – alle verhoudingen in acht genomen - niet onbesproken op het vlak van omkoping. Denken we maar aan de verdachte overwinning (via onderschept emailverkeer met zijn maatje Kolobnev) van Alexandre Vinokourov in Luik-Bastenaken-Luik 2010 en aan zijn 'Olympische sprintoverwinning' tegen Uran. O ja, Alexandre Vinokourov is ondertussen teammanager van Astana en diende prompt een aanvraag in om met zijn Worldtour team toe te treden tot ... de beweging voor een geloofwaardige wielersport.

Onzeker resultaat

Een uniek kenmerk van de topsportsector, in vergelijking met andere diensten- en belevenissensectoren is het onzeker resultaat (uncertainty of outcome). Dit maakt topsport heel spannend en onvoorspelbaar. De degradatieploeg kan het onverwacht halen van de competitieleider, terwijl de superknecht een mooie klassieke overwinning kan behalen.

Helaas krijgen we niet altijd de zuivere vorm van topsport voorgeschoteld. De rechte weg naar succes, applaus en miljoenen loopt krom via bedrog en concurrentievervalsing. Afhankelijk van de sporttak neemt die vervalsing andere vormen aan. Het is de taak van de leiders in de topsportsectoren om die fraude te beheersen - uitschakelen is zoals in andere economische sectoren een utopie - en waar mogelijk te streven naar het ideaalbeeld van een gelijk speelveld.

Daarom moeten internationale sportbonden nog meer delegeren en proactief samenwerken met het gerecht om fraude aan te pakken. Zowel uit de zaak Museeuw, het dossier Armstrong, binnenkort de Padua-Ferrari-wielerdopingfraude, de Spaanse multisport dopingzaak Fuentes én nu de Europol-gokfraude leren we dat de sportbond er niet slaagde om fraude in kaart te brengen via eigen controles.

Het verschil werd telkens gemaakt door de meer afgetrainde politionele diensten. Voor wie er nog mocht aan twijfelen: het Europolonderzoek bevestigt dat de topsportsector een op drift geslagen en rauwe economische bedrijfstak is binnen de entertainmentindustrie.

Wim Lagae

(De auteur is hoofddocent sportmarketing Thomas More Antwerpen | K.U. Leuven.)